

Firmy kritizují návrh hromadných žalob

Jan Holý

Unie zaměstnavatelských svazů (UZS) ČR zásadně nesouhlasí s návrhem zákona o hromadných žalobách, který ministr spravedlnosti poslal do přípravného řízení.

Návrh podle unie vytváří prostor pro obrovský byznys advokátních kanceláří, vydráží malých i velkých firem a zcela upouzdaje zájem spotřebitelů.

Ministerstvo pak zcela ignoruje vznikající evropskou směrnicí o reprezentativních žalobách, která je jasným a jednoduchým řešením ochrany i bez výše zmíněných rizik zneužití, tvrdí unie ve stanovisku, které v rámci připomínek zaslala ministerstvu spravedlnosti.

„Reprezentativní žaloby jsou přitom bezpečnějším a užitečným nástrojem ochrany veřejného zájmu a jsou bližší sou-

časnému českému právnímu řádu. Návrh je přesto nezavádělitelný. Předkládatel tvrdí opak,“ potvrdil Právu výkoný ředitel UZS ČR Vít Jásek.

Podle něj by v případě přijetí evropské směrnice bylo třeba český zákon zásadně novelizovat, respektive spíše připravit zcela nový.

Byznys pro správce?

Návrh zákona dělá podle UZS ČR z hromadných žalob byznys pro správce skupiny.

„Ti by podávali žaloby, aby dosáhli 20- až 30procentního podílu na přisouzené částce v případě vítězství ve sporu. Lze předpokládat, že by v případě přijetí zákona došlo ke vzniku celého podnikatelského odvětví zaměřeného na získávání výdělků v těchto řízeních,“ uvedl Jásek.

Americká praxe tzv. class action žalob podle něj ukazuje, že podíl na zisku patří mezi klíčové motivační faktory vedoucí

ke zneužití řízení. Motivem podávání pak není reálná šance na úspěch z právního hlediska, ale z důvodu, kdy žalovaný raději přistoupí na smír. „Ten je pro něj sice krajně nevýhodný,

Návrh umožňuje vznik celého odvětví zaměřeného na byznys v těchto řízeních

Vít Jásek, výkoný ředitel UZS ČR

ale může být spojen s menšími ztrátami než hrozící medializace fakticky neopodstatněného sporu. Hrozí tak vydráždění firem a ohrožení férové hospodářské soutěže,“ vysvětlil.

Institut správců skupiny by měl být komentářem subjektivním z návrhu zákona zcela odebrán. Podával žalobu by podle unie měli ti, do jejichž práva bylo

zasááno, tedy spotřebitelé anebo renomované subjekty, které je neziskové reprezentují, tedy renomované neziskové spolky, spotřebitelské organizace a orgány veřejné moci (na příklad ombudsman).

Vnucování právní ochrany

Hromadné řízení může být podle návrhu zákona vedeno jako přihlašovací (opt-in), nebo odhlasovací (opt-out). „Odhlasovací řízení je pak v rozporu s principem, že ochrana se v právním státu nabízí, ale nevnučuje. Členem skupiny se totiž stává každý, aniž o to projeví jakýkoliv zájem,“ upozornil Jásek.

Navysovaní-li z řízení, bude i pro něj jeho výsledek závazný, včetně toho, že se jeho případná pohledávka sníží o dvacet až třicet procent připadajících na odměnu správce skupiny. Právda odhlasovacího řízení na-

víc představují výrazný zásah do soukromí spotřebitelů.

„Pokud správce skupiny podá odhlasovací žalobu, má být zveřejněna totožnost odhlasovaných spotřebitelů. Kromě možnosti tak bude veřejně dostupná informace i o citlivých údajích typu jaké služby a u jakého poskytovatele spotřebitelé využívali,“ vysvětlil.

Podle UZS ČR nedostatky systému opt-out vedou k jejímu možnému závěru: hromadné odhlasovací řízení z návrhu zákona zcela vypustit nebo omezit jen na výjimečné případy.

Právní expert Ústavu státu a práva Akademie věd ČR Bohumil Havel se domnívá, že předloženy návrh přenáší americký model hromadných žalob do zcela odlišného prostředí českého práva. Návrh nereálně vznikající evropskou směrnici a prakticky nesleduje ochranu spotřebitelů či jiný veřejný zájem. Princip odhlaso-

vacího řízení je pak v českém právním kontextu v rozporu s ústavní ochranou práv účastníků řízení.

„V rámci jedné žaloby by probíhala navíc celá řada dalších řízení zabyvajících se odhlasováním účastníků, rozsahelem skupiny či možným vstupem dalších osob. To řízení zásadně komplikuje či na určitý čas úplně zablokuje,“ vysvětlil Právu Havel.

Na to, že hromadná žaloba se snadno může stát i prostředkem netřetového konkurenčního boje, a na další problémy v návrhu nového zákona upozornil před nedávnem v Právu i právník Jaromír Čisáň z advokátní kanceláře Cisar, Češka, Smutný.

„V podmínkách českého procesního práva považují za lepší režim opt-in. A to proto, že více respektuje tradice evropského kontinentálního typu právní kultury, do které po staletí patříme,“ řekl.

Finanční správu opustí pět stovek zaměstnanců

Plán ministryně financí Aleny Schillerové (za ANO) na snížení počtu státních zaměstnanců až o deset procent se projeví i ve Finanční správě. K začátku příštího roku by mohlo dostat výpověď zhruba 500 jejích pracovníků. Právu to sdělil mluvčí Generálního finančního ředitelství Petr Habáň.

„Finanční správa, stejně jako ostatní orgány státní správy, plánuje k 1. lednu 2020 snížovací počtu pracovníků. Podle předběžných odhadů, které vy-

stevem financí a o kterých byly informovány také odborové organizace, půjde zhruba o 500 míst. Přesnější informace budou k dispozici až v rámci projednávání dalšího běhu rozpočtu na rok 2020,“ uvedl.

Ředitelé finančních úřadů už podle něj pracují na návrzích změny organizační struktury.

„To bude spočívat zejména ve snížení počtu úřadů a představených. Rozhodně ale v této souvislosti nepočítáme s rušením žádného územního pracovi-

